УДК 343.92
DOI https://doi.org/10.32844/2618-1258.2026.2.19

СИЧОВА В.В.

РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ У СВІТЛІ СТАНДАРТІВ GDPR: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

REFORMING THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR PERSONAL DATA PROTECTION IN UKRAINE IN LIGHT OF GDPR STANDARDS: ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECT

У статті здійснено комплексний адміністративно-правовий аналіз чинної інституційної моделі державного нагляду у сфері захисту персональних даних в Україні крізь призму європейських стандартів, закріплених у Загальному регламенті про захист даних (далі – GDPR). Досліджено еволюцію національної моделі державного контролю, визначено особливості адміністративно-правового статусу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини як наглядового органу та проаналізовано його повноваження у сфері захисту персональних даних.

На підставі порівняльного аналізу положень Глави VI GDPR встановлено основні відмінності між європейською та українською моделями державного нагляду, які стосуються інституційної спроможності, адміністративно-юрисдикційних повноважень і застосування превентивних механізмів контролю. Обґрунтовано, що реформування інституційних засад захисту персональних даних має здійснюватися шляхом переходу до ризик-орієнтованої моделі державного нагляду, заснованої на поєднанні контрольних, консультативних та адміністративно-юрисдикційних повноважень.

Зроблено висновок, що законопроєкт № 8153 створює нормативні передумови для такої трансформації, однак ефективність реформи залежатиме від формування інституційно незалежного, ресурсно забезпеченого та функціонально спроможного наглядового органу.

Ключові слова: *захист персональних даних, GDPR, державний нагляд, адміністративно-правове регулювання, наглядовий орган, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, європейська інтеграція, законопроєкт № 8153.*

The article provides a comprehensive administrative and legal analysis of the current institutional model of state supervision in the field of personal data protection in Ukraine in the light of the standards established by the General Data Protection Regulation (GDPR). The evolution of the national supervisory model is examined, and the administrative and legal status of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights as the supervisory authority, together with its powers in the field of personal data protection, is analysed. Based on a comparative analysis of Chapter VI of the GDPR, the study identifies the main differences between the European and Ukrainian supervisory models regarding institutional capacity, administrative enforcement powers, and the application of preventive regulatory mechanisms. It is substantiated that the reform of the institutional framework for personal data protection should be based on the transition to a risk-based model of state supervision combining supervisory, advisory, and administrative enforcement functions. The study concludes that Draft Law No. 8153 establishes the legal framework for such transformation; however, its effectiveness will

© СИЧОВА В.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін (Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ) https://orcid.org/0000-0003-3031-4994

depend on the establishment of an institutionally independent, adequately resourced, and functionally capable supervisory authority.

Key words: *personal data protection, GDPR, state supervision, administrative and legal regulation, supervisory authority, Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights, European integration, Draft Law No. 8153.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інформаційне середовище, в якому функціонує сучасна публічна адміністрація України, зазнало суттєвих змін порівняно з 2010 роком, коли було прийнято Закон України «Про захист персональних даних» [1]. Протягом цього періоду значно розширилося використання цифрових технологій у діяльності органів державної влади, було створено нові державні реєстри, запроваджено електронні публічні послуги та цифрові сервіси, зокрема застосунок «Дія». Все це цілком очікувано зумовило значне збільшення обсягів персональних даних, що обробляються органами публічної влади, а також розширення кола суб'єктів, відповідальних за їх обробку.

Водночас інституційна модель державного нагляду у цій сфері істотних змін не зазнала, оскільки відповідні контрольні повноваження, як і раніше, здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Відповідно до статті 15 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [2], ратифікованої Законом України № 1678-VII від 16.09.2014, Україна зобов'язалася співробітничати з метою забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських і міжнародних стандартів. Подальше просування України на шляху європейської інтеграції актуалізувало необхідність приведення національного законодавства та інституційного механізму його реалізації у відповідність до вимог права Європейського Союзу (далі – ЄС).

Ключовим актом права Європейського Союзу у сфері захисту персональних даних є Загальний регламент про захист даних (General Data Protection Regulation; далі – GDPR, Регламент) [3], який визначає сучасні стандарти правового регулювання у цій сфері. Поряд із матеріально-правовими вимогами щодо обробки персональних даних GDPR встановлює обов'язкові вимоги до організації державного нагляду, передбачаючи функціонування незалежного наглядового органу, наділеного достатніми повноваженнями для здійснення ефективного контролю за додержанням законодавства.

У цьому контексті важливим кроком стало прийняття у першому читанні законопроєкту № 8153 «Про захист персональних даних» [4], який передбачає комплексне оновлення правового регулювання у зазначеній сфері. Як зазначено у пояснювальній записці до проєкту Закону, необхідність прийняття цього проєкту Закону обумовлена тим, що стан законодавства не в повній мірі забезпечує захист персональних даних в Україні в світлі розвитку міжнародних стандартів у цій сфері.

Разом із тим питання організації державного нагляду за додержанням законодавства про захист персональних даних, адміністративно-правового статусу відповідного органу та меж його повноважень і надалі потребують належного наукового опрацювання. Одним із недостатньо досліджених напрямів реформування залишається адміністративно-правове забезпечення діяльності незалежного наглядового органу. Йдеться насамперед про визначення порядку його формування, гарантій інституційної незалежності, компетенції, контрольних і юрисдикційних повноважень. Від належного нормативного врегулювання цих питань значною мірою залежить ефективність реалізації законодавства про захист персональних даних та практичне забезпечення прав фізичних осіб у цій сфері.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблематика захисту персональних даних та імплементації положень GDPR неодноразово ставала предметом дослідження вітчизняних науковців.

Окремі аспекти правового регулювання обробки персональних даних, діяльності наглядових органів та адаптації українського законодавства до права ЄС висвітлено у працях В. В. Васильєвої, Н. Т. Головацького, М. В. Гури, А. В. Кебуса, І. О. Кульчій, О. Павліченка, М. І. Суржинського, Р. Б. Тополевського, Д. В. Федотова та інших дослідників.

Водночас аналіз низки наукових публікацій свідчить, що питання реформування саме інституційних засад державного нагляду у сфері захисту персональних даних крізь призму адміністративно-правового механізму та сучасних вимог GDPR залишається розробленим недостатньо.

Так, замало уваги приділялося комплексному дослідженню взаємозв'язку між адміністративно-правовим статусом наглядового органу, його інституційною спроможністю, обсягом адміністративно-юрисдикційних повноважень і превентивними механізмами державного контролю, що й зумовлює актуальність цього дослідження.

Формування цілей статті (постановка завдання). Зважаючи на триваючі євроінтеграційні процеси в Україні та нагальну потребу адаптації національного законодавства до стандартів ЄС, питання реформування системи захисту персональних даних має особливу актуальність. Чинна модель державного нагляду, за якої відповідні функції покладено на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, свого часу відіграла важливу роль у забезпеченні базової інституційної незалежності контролюючого суб'єкта. Проте сучасні виклики цифрового середовища та впровадження GDPR висвітлили низку недоліків діючої системи. Зокрема, йдеться про обмеженість організаційної і фінансової автономії, дефіцит адміністративно-юрисдикційних повноважень та превалювання реактивних методів контролю над превентивними.

Зазначене зумовлює об'єктивну необхідність переходу від точкового розширення компетенції існуючого органу до комплексної трансформації самої парадигми державного нагляду у цій сфері.

З огляду на це, метою статті є комплексний адміністративно-правовий аналіз чинної інституційної моделі державного нагляду у сфері захисту персональних даних в Україні, визначення її відповідності європейським стандартам, закріпленим у GDPR, а також обґрунтування концептуальних напрямів реформування адміністративно-правового механізму державного нагляду в умовах євроінтеграції України.

Виклад основного матеріалу. Чинна модель державного нагляду у сфері захисту персональних даних сформувалася в результаті зміни підходу до визначення уповноваженого органу. У первісній редакції Закону України «Про захист персональних даних» функції державного контролю покладалися на спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади. На виконання цих положень у 2011 році було утворено Державну службу України з питань захисту персональних даних (далі – ДСЗПД), яка здійснювала державний нагляд за додержанням законодавства у відповідній сфері. Водночас Законом України № 383-VII від 03.07.2013 [5], який набрав чинності 1 січня 2014 року, зазначені повноваження були передані Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений), а ДСЗПД припинила свою діяльність.

Принагідно звернути увагу на те, що зазначені зміни були зумовлені необхідністю приведення національної моделі державного нагляду у відповідність до вимог Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (також відомої як «Конвенція 108»), згідно з якими наглядовий орган повинен здійснювати свої повноваження незалежно від органів виконавчої влади. Оскільки ДСЗПД була частиною виконавчої влади (підпорядковувалася Кабміну), вона не могла незалежно контролювати інші міністерства, МВС, СБУ чи податкову, які теж є частиною виконавчої влади й обробляють значні обсяги персональних даних. Передача функцій Уповноваженому ВР (який є парламентським органом і не входить до жодної гілки влади) у 2014 році була єдиним швидким способом виконати вимогу щодо «інституційної незалежності».

На сьогодні повноваження Уповноваженого у сфері захисту персональних даних визначені ст. 23 Закону України «Про захист персональних даних». До них належать зокрема проведення планових і позапланових перевірок володільців та розпорядників персональних даних, видача обов'язкових до виконання приписів про усунення виявлених порушень, доступ до приміщень, інформаційних систем і баз персональних даних у межах здійснення контрольних заходів. Організаційне забезпечення реалізації цих повноважень здійснює Департамент з питань захисту персональних даних, що функціонує у складі Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Передача контрольних повноважень Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини дозволила посилити інституційну незалежність державного нагляду порівняно з попередньою моделлю. Разом із тим чинна система не повною мірою відповідає сучасним вимогам до організації державного контролю у сфері захисту персональних даних. Насамперед це стосується особливостей адміністративно-правового статусу наглядового органу, обсягу його повноважень та механізмів реалізації контрольної функції, що набуває особливого значення в умовах адаптації українського законодавства до стандартів GDPR. На важливості цього наголошує низка дослідників. Зокрема зустрічається думка, що у зв'язку із ростом цифрового середовища і збільшенням кількості кіберзагроз виникає проблема необхідності відповідної адаптації законодавства,

що вимагає системного підходу та дотримання високих стандартів захисту персональних даних та кібербезпеки для забезпечення довіри громадян, стабільності бізнесу та національної безпеки [6, с. 193].

Перш за все звернемо увагу на те, що відповідно до ст. 101 Конституції України [7] парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [8] на нього також покладено здійснення захисту прав кожного на території України та в межах її юрисдикції на постійній основі. Захист персональних даних становить лише один із напрямів його діяльності поряд із здійсненням парламентського контролю в інших сферах захисту прав людини. Такий обсяг повноважень зумовлює необхідність розподілу організаційних і кадрових ресурсів між різними напрямами діяльності, що може впливати на ефективність здійснення державного нагляду у сфері захисту персональних даних. Відповідні контрольні повноваження реалізуються Департаментом з питань захисту персональних даних у складі Секретаріату Уповноваженого.

Так, вчені наводять деякі причини проблематичності такої моделі: звертається увага на те, що здійснення відповідних повноважень Уповноваженим, який реалізує широкий правозахисний мандат, об'єктивно ускладнює концентрацію організаційних і кадрових ресурсів саме на питаннях захисту персональних даних; відзначається обмеженість наявних механізмів державного контролю та недостатній обсяг повноважень для забезпечення ефективного нагляду за діяльністю суб'єктів, які здійснюють обробку персональних даних, насамперед органів публічної влади [9, с. 66]. У сукупності це свідчить про необхідність удосконалення інституційної моделі державного нагляду відповідно до сучасних європейських стандартів.

Доцільним є звернення до положень GDPR, який визначає сучасні європейські стандарти організації державного нагляду у сфері захисту персональних даних. Аналіз адміністративно-правового статусу незалежного наглядового органу, його компетенції та гарантій діяльності дає можливість виважено визначити напрями вдосконалення національної моделі державного контролю.

Як зазначає М. І. Суржинський, GDPR визначає три фундаментальні цілі: 1) зміцнення контролю фізичних осіб над своїми персональними даними, зокрема шляхом надання прозорої інформації про обробку даних і забезпечення прав на заперечення та обмеження обробки; 2) гармонізація законодавства держав-членів ЄС; 3) адаптація до викликів цифрової трансформації [10, с. 27-28]. Досягнення зазначених цілей пов'язується не лише з оновленням матеріально-правових норм, а й зі створенням ефективного інституційного механізму їх реалізації. З огляду на це, GDPR приділяє значну увагу правовому статусу незалежних наглядових органів, визначенню гарантій їхньої діяльності, компетенції та повноважень.

У контексті адаптації українського законодавства до права ЄС саме ці положення становлять найбільший інтерес для адміністративно-правового дослідження, оскільки дозволяють оцінити відповідність чинної моделі державного нагляду європейським стандартам та визначити напрями її подальшого реформування.

Варто виокремити положення Глави VI GDPR (а саме ст.ст. 51-59), які визначають адміністративно-правові засади діяльності незалежних наглядових органів у сфері захисту персональних даних.

Відповідно до статті 51 GDPR кожна держава-член забезпечує функціонування одного або кількох незалежних наглядових органів, відповідальних за моніторинг застосування Регламенту. Водночас ст. 52 закріплює один із ключових принципів їх діяльності – абсолютну незалежність під час виконання покладених завдань і здійснення наданих повноважень. При цьому незалежність розглядається не лише як відсутність стороннього втручання у прийняття рішень, а й як система інституційних гарантій, що виключає можливість отримання вказівок від інших суб'єктів публічної влади. Разом із тим GDPR не виключає фінансового контролю за використанням бюджетних коштів та судового контролю за рішеннями наглядового органу, що забезпечує поєднання незалежності із принципом підзвітності.

Не менш важливими вважаємо вимоги щодо формування такого органу. Відповідно до статей 53-54 GDPR члени наглядового органу повинні призначатися у прозорий спосіб, визначений законодавством держави, мати належну кваліфікацію та досвід у сфері захисту персональних даних, а строк їхніх повноважень не може становити менше чотирьох років (за винятком першого призначення після 24 травня 2016 року, частина якого може становити коротший період, якщо це необхідно для захисту незалежності наглядового органу за

допомогою поетапної процедури призначення). Крім того, Регламент встановлює вимоги щодо несумісності посад, що покликано мінімізувати ризики конфлікту інтересів та посилити інституційну незалежність органу.

Окрему увагу GDPR приділяє визначенню компетенції наглядового органу (завданням і повноваженням). Відповідно до ст.ст. 57-58 він наділяється досить широкими контрольними, коригувальними, дозвільними та консультативними повноваженнями. Зокрема, такий орган має право проводити перевірки, вимагати необхідну інформацію, здійснювати доступ до приміщень та інформаційних систем, видавати обов'язкові приписи, тимчасово або остаточно обмежувати обробку персональних даних, а також застосовувати адміністративні штрафи (відповідно до ст. 83 GDPR). Такий обсяг повноважень свідчить про те, що наглядовий орган виконує не лише контрольну, а й адміністративно-юрисдикційну функцію, забезпечуючи ефективне застосування законодавства у сфері захисту персональних даних.

Порівнюючи наведені положення із чинною українською моделлю державного нагляду, можемо констатувати наявність деяких істотних відмінностей.

По-перше, йдеться про невідповідність статусу та інституційної спроможності. Як ми вже зазначали, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини здійснює повноваження у сфері захисту персональних даних у межах ширшого мандата парламентського контролю за дотриманням прав і свобод людини. Департамент з питань захисту персональних даних функціонує у складі Секретаріату Уповноваженого і не має організаційно-правової самостійності, окремого бюджетного програмного фінансування та власної кадрової політики. Це означає, що фінансування діяльності у сфері захисту персональних даних здійснюється в межах загального кошторису Секретаріату, без виокремлення спеціалізованого ресурсного забезпечення.

Вказані особливості не повною мірою відповідають підходу, закріпленому у ст. 52 GDPR, відповідно до якої держава зобов'язана забезпечити наглядовий орган необхідними людськими, технічними та фінансовими ресурсами, а також інфраструктурою для ефективного виконання його завдань.

По-друге, проблемним вбачається обсяг адміністративно-юрисдикційних повноважень. Згідно зі статтею 83 GDPR наглядовий орган наділяється правом безпосереднього застосування адміністративних санкцій, включаючи значні штрафи, що мають забезпечувати ефективність, пропорційність та превентивний ефект правозастосування. Натомість в Україні механізм адміністративної відповідальності у сфері захисту персональних даних має опосередкований характер: Уповноважений або його представники складають протоколи про адміністративні правопорушення (зокрема за ст. 188-39 Кодексу України про адміністративні правопорушення [11]), тоді як рішення про накладення стягнень ухвалюються судами. На наше переконання, така модель дещо знижує оперативність реагування та ускладнює забезпечення превентивної функції адміністративної відповідальності.

По-третє, простежується певна обмеженість інструментів превентивного адміністративного регулювання. GDPR передбачає надання наглядовим органам не лише контрольних, а й консультативних та погоджувальних повноважень, зокрема щодо попереднього оцінювання ризиків обробки персональних даних (за ст. 36 GDPR), затвердження кодексів поведінки та участі у формуванні стандартів дотримання вимог Регламенту. Чинна українська модель наразі орієнтована переважно на реагування на вже вчинені порушення, що обмежує можливості превентивного впливу на правовідносини у сфері обробки персональних даних.

Наведені нами відмінності свідчать про те, що імплементація стандартів GDPR потребує перегляду інституційної моделі державного нагляду, зокрема, як бачимо, у частині її організаційної автономії, адміністративно-юрисдикційних повноважень та превентивного інструментарію.

Усвідомлення наведених проблем знайшло своє відображення у сучасних законодавчих ініціативах, спрямованих на комплексне реформування системи захисту персональних даних в Україні. Насамперед йдеться про проєкт Закону України «Про захист персональних даних» № 8153, яким передбачається приведення національного законодавства у відповідність до положень GDPR та створення нової інституційної моделі державного нагляду.

Так, законопроєкт № 8153 істотно розширює адміністративно-правовий інструментарій державного нагляду, імплементуючи низку механізмів, передбачених GDPR. Зокрема, ним пропонується закріпити ризик-орієнтований підхід до обробки персональних даних, обов'язок проведення оцінки впливу на захист персональних даних, процедури попередніх консультацій із наглядовим органом у визначених законом випадках, а також деталізувати права суб'єктів персональних даних та обов'язки контролерів і операторів. Тобто акцент державного регулювання

поступово переноситься від переважно реактивної моделі до застосування превентивних адміністративно-правових механізмів – те, на чому ми наголошували вище.

Погоджуємося із думкою М. В. Гури стосовно того, що законопроєкт № 8153 є революційним, актуальним документом, який виводить Україну з «сірої зони» захисту персональних даних і його прийняття гармонізує національне право з GDPR, відкриваючи двері до Єдиного цифрового ринку ЄС. Однак, як зазначає дослідник, ціна цієї інтеграції може бути високою, викликати надмірне регуляторне навантаження на бізнес, вимагаючи повної перебудови процесів, від розробки ПЗ до маркетингу [12, с. 129]. Поділяючи ці перестороги, додамо, що успіх імплементації стандартів GDPR залежатиме не лише від суворості нових законодавчих норм, а й від гнучкості інституційного механізму. Щоб мінімізувати шок для економіки, новоутворений наглядовий орган повинен виконувати не лише контрольну та юрисдикційну функції, а й здійснювати консультативний супровід суб'єктів, активно використовуючи інструменти превентивного регулювання та роз'яснювальної роботи.

Висновки з даного дослідження. Отже, можемо впевнено стверджувати, що чинна інституційна модель державного нагляду у сфері захисту персональних даних лише частково відповідає сучасним європейським стандартам, закріпленим у GDPR.

Так, проблема реформування інституційних засад захисту персональних даних в Україні полягає не стільки у недостатності окремих контрольних повноважень, скільки у невідповідності самої моделі державного нагляду більш сучасній концепції, закладеній у GDPR. Європейський підхід ґрунтується на поєднанні інституційної незалежності, функціональної спроможності та превентивного адміністративно-правового впливу, тоді як українська модель досі орієнтована переважно на реагування після вчинення порушення.

У зв'язку з цим вважаємо, що подальше реформування має здійснюватися не шляхом механічного розширення компетенції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а через зміну самої концепції державного нагляду. Доречно, щоб основною метою такого реформування стало перетворення наглядового органу із суб'єкта, який переважно фіксує порушення, на орган, що забезпечує їх системне попередження шляхом поєднання контрольних, консультативних та адміністративно-юрисдикційних повноважень.

На нашу думку, одним із ключових напрямів удосконалення адміністративно-правового механізму має стати нормативне закріплення ризик-орієнтованої моделі державного нагляду, за якої інтенсивність контрольних заходів визначатиметься характером, масштабом та потенційними ризиками обробки персональних даних. Такий підхід дозволить більш раціонально використовувати ресурси наглядового органу, зосередивши їх насамперед на сферах, пов'язаних із обробкою чутливих персональних даних, функціонуванням великих цифрових платформ та діяльністю суб'єктів публічної влади.

У цьому контексті законопроєкт № 8153 слід розглядати не лише як інструмент імплементації положень GDPR, а як основу для формування нової адміністративно-правової моделі державного нагляду у сфері захисту персональних даних. Водночас ефективність відповідної реформи визначатиметься здатністю забезпечити практичну реалізацію цих законодавчих новел через інституційно незалежний, ресурсно забезпечений та функціонально спроможний наглядовий орган.

Список використаних джерел:

1. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text.

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

3. Загальний регламент про захист даних (GDPR). GDPR в Україні : інформаційний портал. URL: https://www.gdpr.org.ua/.

4. Проект Закону про захист персональних даних від 25.10.2022 № 8153. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/40707.

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення системи захисту персональних даних : Закон України від 03.07.2013 № 383-VII. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/383-18#Text.

6. Ліптуга О. В. Адаптація законодавства України до GDPR ЄС, як крок до підвищення рівня захисту персональних даних громадян та створення сприятливих умов для електронної та кібербезпеки в Україні. *Актуальні проблеми міжнародного та європейського права. Погляд молодих вчених* : матер. студ. наук.-практ. конф. (Львів, 19 жовтня 2023р.). С. 193–196.

7. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.

8. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text.

9. Костюк Д. І. Наглядовий орган у сфері захисту персональних даних: стандарти незалежності та перспективи інституційної реформи в Україні. *Людина, суспільство, держава: актуальні питання правового регулювання взаємодії*: тези доп. учасників. ІІ наук.-практ. конф. (Київ, 21 лист. 2025 р.). С. 65–67. DOI: https://doi.org/10.71404/PPSS.2025.3.18.

10. Суржинський М. Виклики та можливості адаптації законодавства України до європейських стандартів захисту персональних даних у сфері штучного інтелекту. *Право України*. 2025. № 4. С. 26–37. DOI:10.33498/louu-2025-04-026.

11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10.

12. Гура М.В. Новели законопроєкту №8153 та їх вплив на ІТ-індустрію. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. 2026. Вип. 43. С. 120–132. DOI: https://doi.org/10.34142/23121661.2026.43.12.

Дата першого надходження статті до видання: 10.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.03.2026